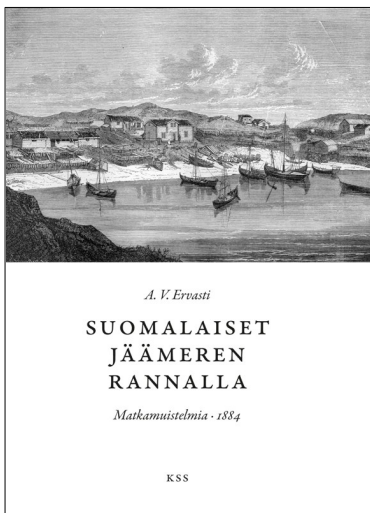

Petsamon Karjalan- ja venäläiskylien asukkaista heinäkuussa 1882

A.V. Ervasti kirjoitti vuonna 1884 "Suomalaiset Jäämeren rannalla" matkamustelmissaan käynnistään Petsamovuonon pohjukassa heinäkuussa 1882.

Poimintoja kirjasta:

"Nurmensätti... kalastuspaikka kesällä. Siinä löytyy toistakymmentä kalastajanmökkiä ja vähän paremmalta näyttävä kauppiasantalo"... "Kauppias oli nimeltä Anton Dahl, syntäisin Norjasta, vaan nykyään asuva Petsamovuonon perässä, Parkkinassa, josta hän kesän ajaksi perheineen oli muuttanut tänne, ollakseen kalansaantia, lähempänä."

"Vakinaiset kalastajat ja noitten mökkien omistajat Nurmensätissä ovat sekanaista seuraa: ryssiä, karjalaisia ja koltia. Se yhtenäisyys näillä kuitenkin on, että kaikki ovat samoilta seuduilta kotoisin, s.t.s. Petsamovuonon perältä ja samannimisen joen varrelta."

"Trihvananniemessä (Trifona) oli 4 taloa, lappalaisten omistamia. Niissä asui 18 henkeä ja elätettiin 9 lehmää, 1 sonni, 5 nuorta ja vasikkaa sekä noin 40 lammasta. Pyyntöveneistä tässä kylässä en kuullut mitään, niinkuin en myöskään samoista Iivananmutkassa."

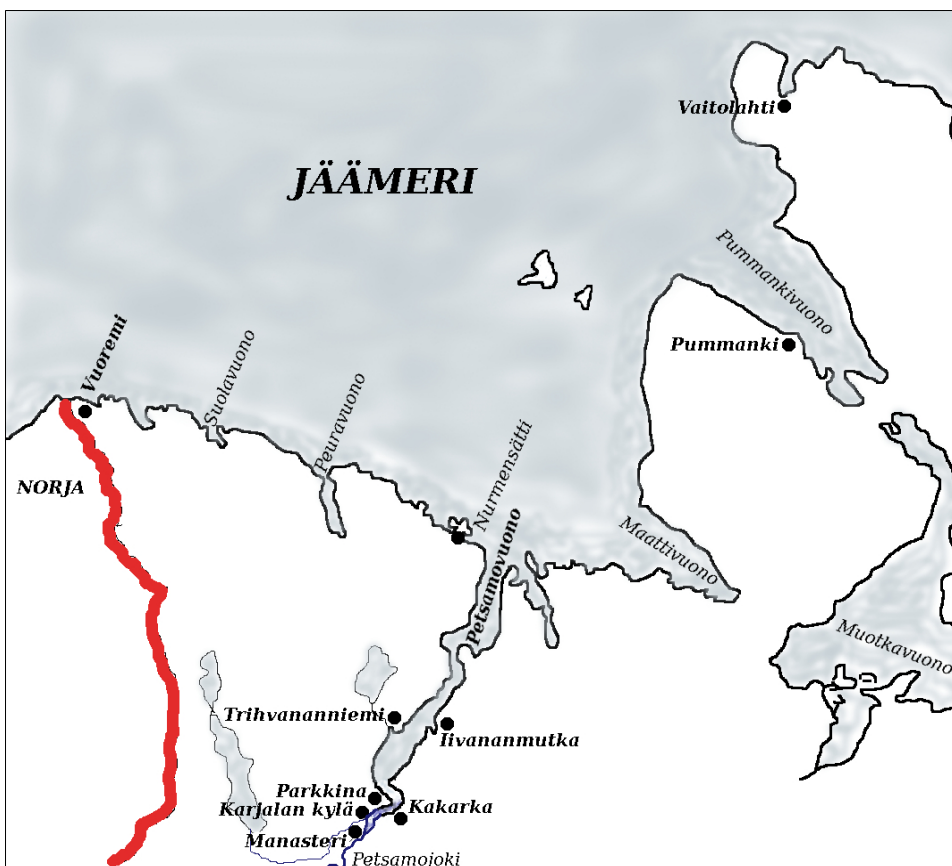
"Iivananmutkan (Porovaara) 2:ssa talossa oli toistakymmentä henkeä ja elätettiin 4 lehmää, 2 lähtemää, 2 vasikkaa ja 12 lammasta. Sen karjalaisen talon emäntänä oli Mikulaisen sisar, komea, reipas ihminen." (Andrei Ivanov Kondratjevin vaimo oli Jevgenia Vasiljeva, Sarviniemestä muuttaneen Vasili Bogdanovin tytär. Iivananmutka lienee saanut nimensä Ohtan kylästä muuttaneen, Andrein isän, Ivan Osipov Kondratjevin mukaan.)

"Kakarkan kylä (Kaakkuri), jossa 4 talossa asui 17 lappalaista (lutherinuskoista). Niillä oli 7 lehmää, 1 nuori, 1 sonni, 1 vasikka ja 20 lammasta. Pyyntöveneitä 3 vämpööriä."

"Parkkinan 2 talossa oli 15 henkeä ja elätettiin 6 lehmää 1 sonni ja vasikka sekä 11 lammaasta. Pyyntöveneitä 1 vämpööri. Sitä paitsi hra Dahlilla 1 tetrinki eli jähintapainen alus."

"Karjalan kylässä (Näsykkä) asui 13 talossa 81 karjalaista. Heillä oli 16 lehmää, 8 nuorta, 10 vasikkaa, 1 sonni, ja 61 lammasta sekä noin 80 poroa. Pyyntöveneitä 5 vämpööriä ja 2 troinikkaa (troinikka on luullakseni vähän isompi snjokkuu)."

"Manasterin kylässä (Alaluostari) asui 10 talossa, ja pappilassa yhteensä 87 henkeä, ryssiä. Niillä oli 20 lehmää, 10 nuorta ja vasikkaa, 3 sonnia ja 75 lammasta. Pyyntöveneitä 4 vämpööriä ja 4 "snjokkuu" eli isompaa soutuvenettä."

Kartta Petsamon kylistä vuonna 1882. Maanmittaushallituksen vuoden 1927 kartasta editoinut Anna-Riitta Mosorin.

Karjalankyläksi mainitsemassaan kylässä Ervasti oli tavannut karjalaisia asukkaita, mm. Miihkalin, Petrin, Jyrkin, Ontrein, Ohnaasein, Jeremein, Mikulaisen, Vaassilein ja Kauran, jotka olivat kertoneet kotoperäkseen Kiestinkiä, Röhöä, Sarviniestä ym. pohjois-Karjalan paikkoja. Kylässä asui tuolloin 81 asukasta 13 talossa.

Hän oli myös tutustunut läheiseen Manasterin venäläiskylään, joka sijaitsi Petsamojoen rannalla entisellä luostarin alueella (nykyinen Alaluostari). Ervasti mainitsi asukkaista Afanaasein ja Tirikovin. Ervastin keräämien tietojen mukaan kylässä asui venäjänkielisiä asukkaita 87 henkeä 10 talossa.

Molempien kylien kerrottiin olleen samanikäiset ja ensimmäisten perustajien tulleen noin 12-13 vuotta sitten eli karjalan- ja venäjänkielisiä siirtolaisia oli alkanut saapumaan vuoden 1870 tienoilla. Petsamon ortodoksisen seurakunnan metrikoista selviää osa siirtolaisista, joita asui tuolloin Ervastin käynnin aikaan. Samoin metrikoita tutkimalla havaitaan kuinka avioliittojen kautta yhteisössä sekoittuivat nämä molempien kylien suvut.

Kirkonkirjojen avulla selvitettyinä, jotta karjalankielisiä sukuja Ervastin aikoihin oli mm. Arhipov, Bogdanov, Jeremejev, Karpov, Kemov, Kondratjev, Lazarev, Mosorin ja Vasiljev sekä Agijev, joka lienee myös karjalainen ja alunperin olisiko ollut saamelaisia. Näistä voisi aanailla, jotta Ervastin mainitsemista nimistä Miihkali lienee Mihail Lazarev, Petri olisi joko Mosorin tai Arhipov, Jyrkiksi kävisi Jegor Bogdanov Kiestingistä, Ontrei = Andrei Vasiljev, Ohnaasei = Afanasi Kemov, Jeremei = Jeremei Vasiljev, Mikulainen = Nikolai Bogdanov Sarviniemeltä, Vaassilei = Vasili Jeremejev ja Kaura = Gavriil Arhipov.

Venäjänkielisiä sukuja oli saapunut Vienanmeren länsirannikon kylistä: Ananjin, Dianov, Jefremov, Kirikov, Kostin, Redkin ja Nemtsinkov sekä Zaonegin Porjalahdelta. Venäläiskylässä ilmeisesti asui myös ortodoksiksi kääntynyt norjalainen Amondsen. Joten Ervastin mainitsema Afanaasein lienee olleen Amondsenin Afanasi ja Tirikovin olleen Kirikovin Matvein.

Lähde: A.V. Ervasti, Suomalaiset Jäämeren rannalla – Matkamuistelmia 1884. Teos ilmestynyt alunperin vuonna 1884 Oulussa kirjoittajan kustannuksella. Karjalan Sivistysseura 2017. Kirjapaino Libris Oy, Helsinki.

Karjalaiskylän asukkaita

Ervastin kutsui Karjalaiskyläksi kylää asukkaiden karjalaisuuden vuoksi. Kylä on mainittu metrikoissa Knjazhuhin eli Näsykkä. Aivan ensimmäinen maininta karjalaisesta asukkaasta Petsamon ortodoksis seurakunnan metrikoista löytyy toisaalta eli Vuoremista, mitä Ervastin tiedoista ei löytynyt.

Oulangan Kannujev Vuoremiin

Varhaisin karjalaisperhe löytyy Jäämeren rantakylästä Vuoremista: syntynyt 24.4.1856 Savva, vanhemmat **Andrei Vasiljev Kannujev** ja vaimo Haritina Jakovleva. Seuraavana vuonna 27.9.1857 on kuolintieto Karjalan talollisesta Andrei Vasiljev Kannujev 40 v. Hänen perheensä oli muuttanut Vuoremiin Oulangalta, josta on vuoden 1850 verorevisiossa: Andrei Vasiljev Kannujev 42 v., vaimo Haritina 34 v., lapset: Fekla 12, Pelagia 5, Paraskeva 2, Anisim 14 ja Ivan 8. Suku lienee Kuntijärven kylästä. Tyttäristä Paraskeva vihittiin 20.8.1878 Inokenti Aleksejev Kljutsharevin kanssa ja Pelagia vihittiin 9.1.1881 Ivan Dmitrjev Dianovin kanssa.

Lampahaisten Jeremejev

Lampahaisten kylältä **Vasili Osipov Jeremejev** ja **Vasili Sergejev, Anton Sergejev ja Avksenti Sergejev Jeremejev** sekä Sergein leski Vasilista Artemjeva Jeremejeva muuttivat Petsamoon 1870 tienoilla.

Petsamossa vihittiin 2.7.1871 Vasili Osipov Jeremejev ja leski Juliana Stepanova Jefremova (o.s. Jegorova). Vasili Sergejev Jeremejev vihittiin 14.1.1874 Jevdokia Klementjeva Agijevan kanssa ja veljensä Avksenti Sergejev Jeremejev vihittiin 25.1.1882 Julita Mihailova Lazarevan kanssa.

Ohtan Kondratjev

Ohtan kylältä **Ivan Osipov Kondratjev**, vaimo Maria Andrejeva o.s. Lettijeva ja poika Andrei muuttaneet Petsamoon noin 1871 tienoilla. Ivan mainitaan vihkitodistajana 2.7.1871 Vasili Sergejev Jeremejeville ja Juliana Stepanova Jefremovalle. Andrei vihitaan 7.11.1876 Vasili Bogdanovin Jevgenia-tyttären kanssa, todistajinaan Vasili Sergejev Jeremejev, Ivan Jeremejev Vasiljev, Vasili Jeremejev Vasiljev ja Semen Mihailov Lazarev. Heille syntyy Agafia-tytär 9.2.1876. Kondratjevit asuivat Iivananmutkassa (Porovaara).

Ruvan Agijev

Pohjois-Vienan Ruvan kylästä muutti **Klementi Timofejev Agijev** ja vaimo Darja Dmitrjevan perhe. Lapsista Jefim Klementjev Agijev vihittiin 26.8.1873 Agafia Jeremejeva Vasiljevan kanssa ja sisarensa Jevdokia Klementjeva vihittiin 14.1.1874 Vasili Sergejev Jeremejevin kanssa.

Sarviniemen Bogdanov

Pilsjärven Sarviniemen kylästä oli muuttanut **Vasili Maksimov Bogdanov** ja vaimo Vassa Vlasova lastensa Nikolain, Jevgenian ja Savvan kanssa noin vuonna 1876, sillä Nikolai vihkitietojen mukaan vihitty 7.11.1876 Maria Prohorova Kostinan kanssa. Samana päivänä vihittiin myös Nikolain Jevgenia-sisko Andrei Ivanov Kondratjevin kanssa. Heidän veli Savva Vasiljev vihittiin 11.10.1882 Akilina Gavrilova Arhipovan kanssa.

Röhön Lazarev, Vasiljev ja Renzhujev

Mihail Nikolajevin Lazarevin perhe muutti Petsamoon 1871/1872 tienoilla Röhöstä. Perheeseen kuului vaimo Pelagia Nikitina ja lapset: Varvara, Semen, Gavriil, Julita ja Ivan. Tytär Feodosia syntyi Petsamossa 18.5.1872 ja poika Maksim 11.11.1874. Varvara-tytär vihittiin 2.7.1871 Fedor Afanasjev Kemovin kanssa, Julita-tytär vihittiin 25.1.1882 Avksenti Sergejev Jeremejevin kanssa ja Gavriil-poika vihittiin 27.1.1882 Stepanida Petrova Mosorinin kanssa.

Röhön kylästä lähtöisin oli myös **Jeremei Aleksejev Vasiljevin** perhe, joka oli tullut Petsamoon samoihin aikoihin Lazarevien kanssa. Petsamossa Jeremein lapsista vihitty 16.10.1872 Vasili Jeremejev Vasiljev ja Fedosia Ivanova Zaonegina, Agafia vihitty 26.8.1873 Jefim Klementjev Aggijevin kanssa, Andrei vihitty 2.7.1875 Kuolasta Pelagia Kornilov Sergejevan kanssa ja Ivan vihitty 8.11.1877 Fedora Ivanova Jegorovan kanssa.

Röhöläinen **Dmitri Feodorov Renzhujevin** perhe, vaimo Glikeria sekä lapset Anna ja Grigori olivat ilmeisesti myöhempiä muuttajia heistä löytyneiden tietojen perusteella: Anna vihitty 15.2.1899 Nikolai Vasiljev Jeremejevin kanssa ja Grigori 15.1.1901 Jevdokia Ivanova Kosminin kanssa.

Kiestingin Kemovit, Bogdanov ja Semenov

Kiestingistä muutti useampi perhe Kemoveita, varhaisin muuttaja lienee **Afanasi Fedorov Kemovin** perhe, hänen poika Fedor vihittiin Petsamossa 2.7.1871 Mihail Nikolajev Lazarevin tyttären Varvaran kanssa.

Kiestingin Bogdanoveista lienee ensimmäisenä muuttanut **Trifon Fedorov Bogdanov**, joka mainitaan vihkitodistajana 16.10.1872 vihityille Vasili Jeremejev Vasiljeville ja Feodosia Ivanova Zaoneginalle. Vuoden 1881/1882 tienoilla muutti **Nazar Leontjev Bogdanovin** perhe Kiestingistä. Varhaisin tieto löytyy Nazarin ja Varvaran toisen pojan Joakimin syntymästä 9.9.1882, kummina Trifon Fedorov Bogdanov.

Samoihin aikoihin muutti myös kiestinkiläisen **Jakov Mihailov Semenovin** perhe. Heidän Nikita-poika syntyi Petsamossa 16.9.1882, kummina Nazar Leontjev Bogdanov.

Ruokojärven Mosorin

Mosorinit muuttivat Petsamoon 1875/1876 tienoilla Ruokojärveltä. Perheeseen kuuluivat **Petr Mosorin**, vaimo Fekla Ivanova ja lapset: Nikon, Stepanida, Marfa, Mihail ja Hariton. Varvara-tytär syntyi 29.10.1876 Petsamossa. Stepanida-tytär avioitui Gavriil Mihailov Lazarevin kanssa 27.1.1882.

Kankahaisten Arhipovit

Oulangan alueelta Kankahaisten kylältä Petsamoon muuttivat Arhipovien suvusta **Gavriil Grigorjev Arhipovin** ja **Petr Arhipovin** perheet 1879/1880 tienoilla.

Gavriilin perheeseen kuului vaimo Jevgenia Averkjeva o.s. Karpova Sohjanansuusta ja lapset: Fekla s. 1861, Akilina s. 1863, Uljania s. 1868, Ivan s. 1869, Fedora 1870, Petr s. 1874, Leonti s. 1876, Lukeria s. 1878 sekä Petsamossa syntyneet Pavla 4.5.1880 ja Semen 1.5.1882.

Petr Arhipovin mukana Petsamoon tulivat pojat Nikolai s. 1859, Fedor s. 1862 ja Matfei s. 1865, joista Nikolai palasi takaisin kotikonnuilleen Kankahaisille. Petrin kerrotaan olleen ensimmäinen karjalainen, joka sittemmin muutti Trifonan kylään.

Sohjanansuun Karpovit

Oulangan alueelta Sohjanansuun kylästä **Roman Maksimov Karpovin** perhe asui Petsamossa jo 10.9.1878, jolloin perheeseen syntyi tytär Anisia. Samalta kylältä **Ivan Fedorov Karpovin** perhe tullut Petsamoon noin 1881 ja veljensä Antoni Fedorov Karpovin perhe noin 1884.

1882 jälkeen Petsamoon muuttaneita karjalaisia mm.

Jelettijärveltä Konstantin Filippov Ivanovin perhe sekä Nikolai Ivanov Grigorjevin perhe
Niskan kylästä Kokkosalmella syntyneen Vasili Sergejevin perhe
Lohilahdelta Kosminien ja Vlasovien perheet
Vuonnisesta Lettijev ja Heinäjärveltä Jegolajeva
Lampahaisista starinainkertoja Ivan Grigorjev Bogdanov

Venäläiskylän asukkaita

Ervastin mainitsema Manasterin venäläiskylä sijaitsi entisellä vuonna 1590 tuhotulla luostarin alueella. Kun Petsamon luostarin toimintaa alettiin elvyttämään v. 1886 ja aloitettiin alueella (nykyinen Alaluostari) uudelleenrakentamistyöt, niin venäläiskylän uudisasukkaat siirrettiin pois rakennusalueelta korvaten heille rakentamalla uusia taloja vuosina 1894 - 1899 Kakarkan eli Gagarkin eli Kaakkurin kylään tai maksamalla korvaus rahana.

Porjalahden Zaonegin

Vienanmeren Kannanlahdelta Umban piirin Porjalahden kylästä oli **Ivan Fadejev Zaonegin** perhe ensimmäisiä, jotka asettuivat ennen muinoin luostarille kuuluneelle alueelle ja Ivan lienee Manasterin kylän perustajia. Hänen äitinsä, leski Anna Afanasjeva Zaoneginan kuolemasta 7.3.1866 ja hautamisesta 10.3.1866 Petsamon luostarin hautausmaalle löytyy Petsamon ort. seurakunnan metrikoista.

Ivan Zaoneginin perheeseen Petsamossa kuului tytär Stepanida, joka avioitui 15.1.1873 leski Dmitri Petrov Dianovin kanssa ja tytär Fedosia, joka vihittiin 16.10.1872 Vasili Jeremejev Vasiljevin kanssa sekä pojat Fedor ja Nikolai.

Siisan Dianov

Vienanmeren länsirannalla sijaitsevasta Siisan kylästä **Dmitri Petrov Dianovin** perhe oli niin ikään ensimmäisten joukossa Petsamon venäläiskylään muuttaneita. Perheen Maria-tytär syntyi 15.8.1869 Petsamossa, kummeina Maria Kosmova ja Anton Dahl. Dmitrin vaimo Anastasia Andrejeva kuoli 20.4.1872 36 vuoden ikäisenä. Dmitri vihittiin toiseen avioon 15.1.1873 Stepanida Ivanova Zaoneginan kanssa, todistajinaan Petr Andrejev Kobenev, Vasili Ilarionov K., Petr Hristoforov Kalinin ja Fedor Ivanov Zaonegin.

Kalkalahden Ananjin, Jefremov, Kostin, Nemtsinkov ja Retkin

Kalkalahden kylästä muutti perheitä useista eri suvuista, joilla näyttäisi olleen yhteistä sukulaisuutta jo kotikylällä asuessaan.

Aleksander Ivanov Ananjin muutti perheineen noin 1872 tienoilla. Samaan aikaan myös muuttivat Aleksanderin veli Timofei Ivanov ja veljenpoika Lazar Ivanov. Aleksanderin vaimo Anastasia kuoli 28.8.1874 ja hän aviotui 3.2.1875 Vlas Aleksejev Kostinin tyttären Agripinan kanssa.

Kalkalahdessa Kostineita oli useammassa taloudessa, eikä heidän sukuyhteyttä ole tutkittu.

Prohor Grigorjev Kostinin perhe oli Petsamossa jo 1874, jolloin hänen tytär Juliana vihittiin Afanasi Aleksejev Amondsenin kanssa. Samoihin aikoihin oli tullut myös **Vlas Aleksejev Kostinin** perhe, sillä hänen tytär Agripina vihittiin Aleksander Ivanov Ananjinin kanssa 3.2.1875. **Semen Dmitrjev Kostinin** perhe oli Petsamossa noin 1884.

Ivan Jegorov Jefremov tullut Petsamoon perheineen 17.9.1878 mennessä, jolloin hänen poika Anton vihittiin Ivan Aleksandrov Nemtsikovin tyttären Annan kanssa.

Ivan Aleksandrov Nemtsinkovin perhe oli Petsamossa jo 2.10.1872, jolloin hänen tytär Ustina syntyi.

Agafon Ivanov Redkin oli Petsamossa äitinsä ja sisarensa kanssa jo vuonna 1882, joka käy ilmi vuoden 1882 sotaväenottoluettelosta Murmanskista.

Ponkaman Kirikov

Matvei Ivanov Kirikov oli saapunut perheineen Petsamoon 1870-luvulla Ponkamasta. Poika Galaktion Matvejev Kirikov vihittiin Petsamossa 13.1.1878 Prohor Grigorjev Kostinin Anna-tyttären kanssa, todistajinaan Timofei ja Aleksandr Ivanov Ananjin, Lazar Ivanov Ananjin, Vlas Aleksejev Kostin.

Amandsen Norjasta

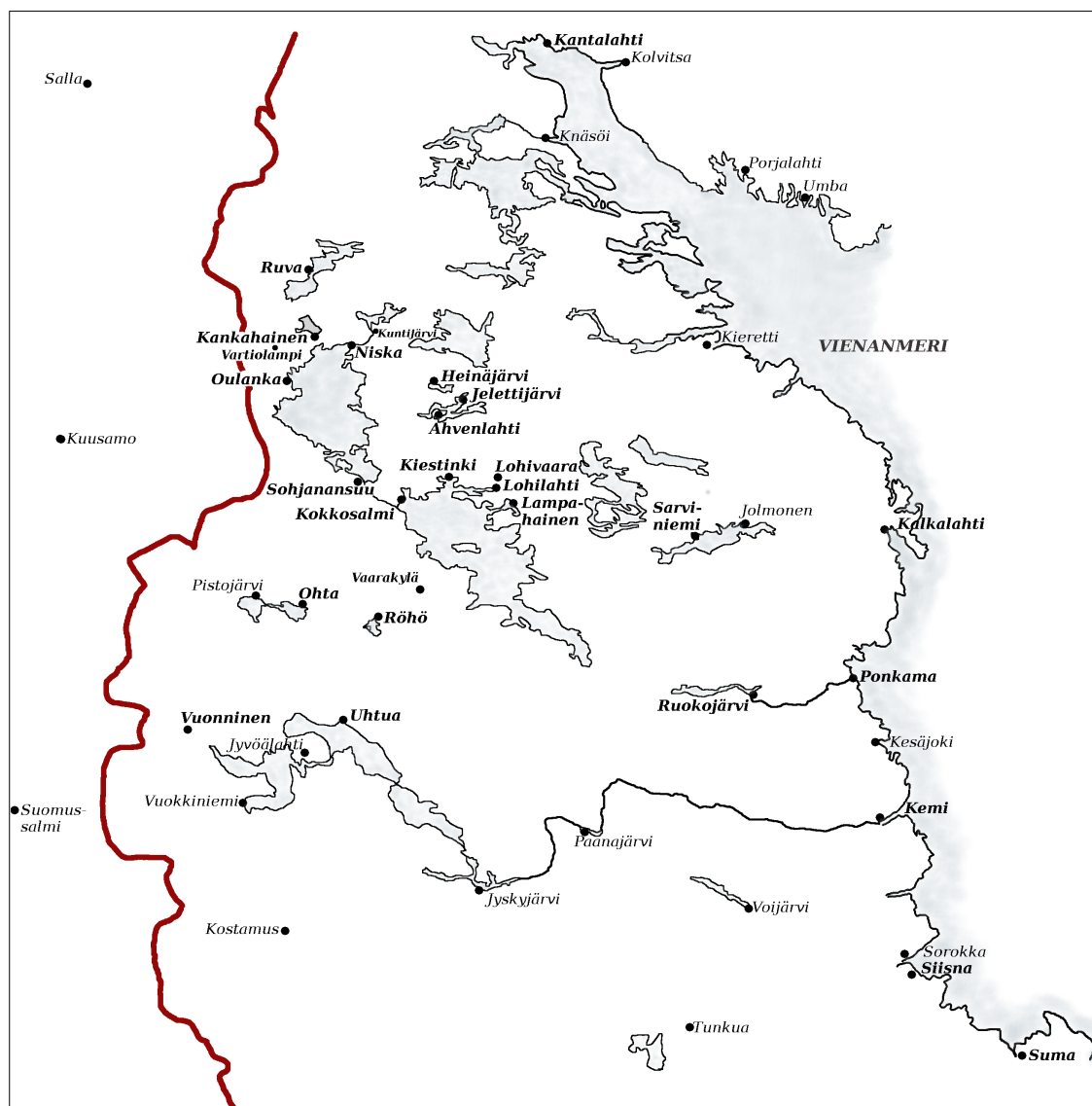
Petsamon ortodoksisen seurakunnan metrikoista: kastettu 18.1.1873 (s. 3.5.1850) Afanasi, luterilainen entinen Norjan kansalainen Karl Ljudvig Amandsen kääntyi ortodoksiuskoon ja otti nimeksi Afanasi. Afanasi Aleksejev Amandsen vihitty 9.1.1874 Juljania Prohorova Kostinan kanssa.

Vienan Karjalasta Petsamoon muuttaneita sukuja

SUKU	KYLÄ
Agiev - Aggjev - Agijeff	Ruva
Ananjin - Ananin	Kalkalahti
Arhipov - Arhipoff	Kankahainen
Bogdanov - Bogdanoff	Sarviniemi
Bogdanov - Bogdanoff	Kiestinki
Bogdanov - Bogdanoff	Lampahainen
Dianov - Dianoff	Siisna
Grigorjev - Grigorjeff	Jelettijärvi, Ahvenlahti
Ivanov - Ivanoff	Jelettijärvi
Jefremov - Jefremoff	Kalkalahti
Jegolajev - Jegolajeff	Heinäjärvi
Jeremejev - Jeremejeff	Lampahainen
Kannujev	Oulanka
Karpov - Karpoff	Sohjanansuu
Kemov - Kemoff	Kiestinki
Kirikov - Kirikoff	Ponkama

SUKU	KYLÄ
Kondratjev - Kondratjeff	Ohta
Kozmin - Kosmin - Kusmin	Lohilahti
Kostin	Kalkalahti
Kubatsin	Suma
Lazarev - Lazareff	Röhö
Lettijev - Lettijeff	Vuonninen
Mosorin	Ruokojärvi
Nemtsinkov - Nemtsinkoff	Kalkalahti
Redkin - Retkin	Kalkalahti
Renzhujev - Rensujeff	Röhö
Semenov - Semenoff	Kiestinki
Sergejev - Sergejeff	Kokkosalmi
Vasiljev - Vasiljeff	Röhö
Vlasov - Vlasoff	Lohilahti
Zaonegin - Saonegin	Porjalahti

Huom! Lazarev-suvun tiedosto sisältää Kubatsinien suvun, Kannujev-suvun tiedostosta löytyy Kljustharev-suku ja Kostin-suvusta norjalaisen Amonsenin suku.

Kylät kartalla. Vuoden 1934 Itä-Karjalan kartasta editoinut Anna-Riitta Mosorin.